

14/2/2018

נייר עמדה בנושא: שקיפות בוועדה לניתוחי התאמה מגדרית במשרד הבריאות

מוגש מטעם ארגון "מעברים - שינוי בר קיימא לקהילה הטרנסית"

רקע:

כ-0.58% מהאוכלוסייה הם אנשים טרנסג'נדרים (אנשים החווים פער בין תחושת הזהות שלהם לבין המין אליו שוייכו בלידתם), כ-47,000 איש בישראל¹. טרנסג'נדרים רבים סובלים מדיספוריה מגדרית - דכדוך ופגיעה בתפקוד הנובעים מיחס שלילי של החברה לזהותם, מחשיפה לגילויי אפליה, הדרה ואלימות פיזית ומינית, מהפנמה של יחס החברה והשפעתה על תחושות הדימוי העצמי והערך העצמי שלהם, ומתחושת אי הלימה בין הגוף ואבריו לבין זהותם המגדרית². הנגשה של טיפולים רפואיים ופרא-רפואיים להתאמה מגדרית עשויה להקל על דיספוריה מגדרית, לשפר את איכות חייהם של אנשים טרנסג'נדרים ואת יכולתם לשקם את חייהם ולהשתלב בחברה. חוזר מנהל הרפואה 39/1986 קבע כי ניתוחים לשינוי מין יבוצעו בבתי חולים ציבוריים בלבד, הגדיר ועדת מומחים שתפקידה לאבחן את הזכאים לניתוחים אלה, וקבע דרישות מחמירות לאבחון, כולל תקופת מבחן של שנתיים מרגע הפנייה לוועדה ועד לאישור הניתוחים. הדרישות הנוקשות, התהליך הארוך והמשפיל, התורים הארוכים, ורמתם הנמוכה של הניתוחים שבוצעו יצרו מצב שבו רק מיעוטם של הטרנסג'נדרים המעוניינים בניתוחים (כ-10%) פנו למענה זה של הרפואה הציבורית, בעוד מי שידם משגת פנו לניתוחים בחו"ל, או לשוק המשגשג של רפואה פרטית בארץ לניתוחים הנלווים לניתוח אברי המין (נישוי פנים, עיצוב חזה גברי/נשי ועוד). **במאי 2014** פרסם משרד הבריאות חוזר חדש להסדרת ניתוחים לשינוי מין. בעקבותיו שונה הרכב הוועדה וחלה עלייה תלולה במספר הפונים אליה. בחוזר נקבע כי "הוועדה תגבש ותפרסם נוהל פנימי לפעילותה".

הנוהל הפנימי של הוועדה טרם התפרסם, מזה כמעט ארבע שנים שהוועדה פועלת ללא נוהל, ללא קריטריונים ברורים, כלומר, ללא שקיפות

אודות מעברים והמצב עד כה:

- מעברים היא עמותה גאה המשרתת ספציפית את הקהילה הטרנסג'נדרית. העמותה קיימת 4 שנים, ומקבלת כ-30 פניות לסיוע בחודש. העמותה מפעילה שירות הנגשת מידע וסיוע, אשר מעודד פנייה לגורמי טיפול ומסייע בתיווך.
- **בינואר 2016** טיוטת הנוהל שנכתבה על ידי חברי הוועדה הוגשה לאישור משרד הבריאות
- **בפברואר 2016**, יום זכויות הקהילה הגאה הראשון, הוגש נייר עמדה מטעם הקהילה הטרנסג'נדרית המבקש פרסום של נוהל זה.
- **ריבוי תלונות על הוועדה והתנהלותה.** למרות האמור בחוזר, וככל הידוע לנו, הוועדה מעולם לא אישרה קיצור של משך ההמתנה לאישור ניתוחים, ומעולם לא הסתמכה על חוות דעת של מטפל חיצוני (סמכויות הנתונות לה על פי חוזר מנכ"ל 16/2014), מעולם לא אישרה ניתוחים ללא טיפול הורמונלי, ובמקום לדחות פונים ולנמק בכתב את הסירוב, היא פשוט אינה מגישה אותם לאישור. היעדר הגדרה ברורה של 'ניתוחים לשינוי מין' ועמימות באשר לסמכויות הוועדה מאפשרת לקופות החולים לסרב למימון ניתוחים נלווים
- מדובר בשילוב של תורים ארוכים, התנהלות שאינה ברורה, בירוקרטיה בלתי אפשרית, המכביד מאד את הנטל הנפשי שחווים המטופלים, וזאת לאורכו של תהליך העשוי להימשך **3-4 שנים!**
- **התוצאה:** פונים מעדיפים לסכן את עצמם ולהינתח במדינות עולם שלישי, במימון עצמי וללא ליווי. מצב זה מכביד על מערכת הבריאות שנאלצת להתמודד עם סיבוכים רפואיים, העלות הכבדה של טיפולים פרטיים מעצימה ומנציחה את הדחיקה לעוני ולזנות, ומכבידה על מערכת הרווחה.

אנו מבקשים: פרסום לאלתר של הנוהל הפנימי לעבודת הוועדה לניתוחי התאמה מגדרית

נתונים נוספים ניתן למצוא באתר מעברים: <http://www.maavarim.org>

נשמח לעמוד לרשותכם ולסייע בכל דבר ועניין, אל תהססו לפנות אלינו.

¹Flores, A. R., Herman, J. L., Gates, G. J., & Brown, T. N. T. (2016). How many adults identify as transgender in the United States?

² American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®)*. American Psychiatric Pub